

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในจังหวัดปราจีนบุรีนั้น มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้น้อยมาก ทั้งทางด้านเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเนื่องจากการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ศึกษาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การศึกษาแก่เด็กค้อยโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากโรงเรียนอื่น ๆ และเป็นโรงเรียนที่ยังไม่เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไปมากนัก ดังนั้นจึงขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะนำเสนอข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การจัดการศึกษาสำหรับ เด็กค้อยโอกาสทางการศึกษา

- 1.1 ความเป็นมา
- 1.2 ประเภทของเด็กค้อยโอกาสทางการศึกษา
- 1.3 การจัดการศึกษาสำหรับ เด็กค้อยโอกาสทางการศึกษา
ประเภทต่าง ๆ

ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

- 2.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม
- 2.2 การจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
- 2.3 การดำเนินการเกี่ยวกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
- 2.4 ปัญหาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 การจัดการศึกษาสำหรับ เด็กค้อยโอกาสทางการศึกษา

1.1 ความเป็นมา

เด็กค้อยโอกาสทางการศึกษา (Disadvantaged Children) เป็นเด็กพิเศษประเภทหนึ่งที่มีสาเหตุอันเนื่องมาจากมีความแตกต่างกันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ

สภาพแวดล้อม¹ จึงทำให้เด็กเหล่านี้ขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาเหมือนกับเด็กส่วนใหญ่ โดยทั่วไป ซึ่งเด็กคือโอกาสทางการศึกษา เหล่านี้ล้วนแต่เป็นกำลังของชาติทั้งสิ้น ถ้าหากไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาตามอัตภาพแล้ว อาจจะถูกชักจูงไปในทางที่ผิดได้ เช่น ประกอบอาชีพไม่สุจริต ไม่รู้จักหน้าที่ของพลเมืองที่ดี และสุดท้ายอาจเป็นปัญหาต่อความมั่นคงของชาติได้ในอนาคต ดังนั้นรัฐจึงพยายามที่จะให้เด็กกลุ่มนี้ไม่มีโอกาสและได้รับความเสมอภาคทางการศึกษาเท่าเทียมกับเด็กโดยทั่วไปตามควรแก่สิทธิมนุษยชนที่ทุกคนควรได้รับเป็นพิเศษ โดยกำหนดเป็นแนวนโยบายไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2520 ว่า "รัฐพึงจัดและสนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้มีความผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจหรือสังคม และผู้ค่อยโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาโดยทั่วถึง"²

1.2 ประเภทของเด็กคือโอกาสทางการศึกษา

สำหรับ เด็กคือโอกาสทางการศึกษาในประเทศไทย ยังมีอีกเป็นจำนวนมากที่รัฐยังไม่สามารถเข้าไปบริการได้อย่างทั่วถึง เด็กเหล่านี้มีอยู่ด้วยกันหลายกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่มักจะประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ เป็นต้นว่าภาวะเศรษฐกิจบีบรัด ความแตกต่างทางด้านภาษา สังคม ชนชนวนนิยมประเพณีและสภาพความเป็นอยู่ ซึ่งเด็กกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ได้แก่

เด็กที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม แหล่งเสื่อมโทรมเป็นแหล่งที่ประชาชนอาศัยอยู่กันหนาแน่น ชนกลุ่มชนและอนาถา ไม่สามารถที่จะดำเนินชีวิตภายในครอบครัวให้มีความสุขกายสบายใจได้ สุขภาพจิตเสื่อมโทรม ไม่มีเป้าหมายชีวิตในอนาคต ต้องประกอบอาชีพต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอดไปวันหนึ่ง ๆ อันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจบีบรัด ทำให้เด็กต้องช่วยพ่อแม่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ บางคนต้องขายแรงงานของตน ตั้งแต่อายุน้อย ดังนั้น ความยากจนจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กในแหล่งเสื่อมโทรมขาด

¹ ดุรงค์ อารยะวิญญู, การศึกษาพิเศษในปัจจุบัน (ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523), หน้า 2.

² กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520.

โอกาสทางการศึกษา

เด็กชาวเขา ชาวเขาเป็นกลุ่มชนที่อยู่ตามบริเวณชายแดนของประเทศ หรืออยู่ตามภูเขาคู่ที่ทุรกันดารห่างไกลเส้นทางคมนาคมและบริการต่าง ๆ ของรัฐ ตลอดจนมีขนบธรรมเนียมประเพณีและภาษาที่แตกต่างกัน จึงทำให้ชาวเขาสามารถพูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้น้อย รัฐบาลเห็นความสำคัญของการศึกษาของพวกชาวเขา จึงพยายามที่จะให้ชนกลุ่มนี้ได้รับการพัฒนาทางการศึกษา ปัจจุบันก็มีหน่วยงานต่าง ๆ หลายหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาแก่ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ

เด็กไทยมุสลิม เด็กไทยมุสลิมใน 4 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย เนื่องจากมีการอพยพโยกย้ายระหว่างประชาชนในสองประเทศนี้มาต่อกัน เป็นผลให้ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมจากมาเลเซีย เข้ามามีอิทธิพลในดินแดนไทย ดังนั้นประชาชนในชายแดนภาคใต้จึงรับวัฒนธรรมเหล่านี้มาปฏิบัติ ทำให้สภาพความเป็นอยู่มีลักษณะแตกต่างไปจากประชาชนโดยทั่วไป นอกจากนี้ดินแดนเหล่านี้ยังอยู่ในอาณาบริเวณที่เสี่ยงภัยทางการเมือง อาจนำมาซึ่งปัญหาการแบ่งแยกดินแดน ปัญหาผู้อพยพ รายคอมมิวนิสต์ ปัญหาโจรเรียกค่าไถ่ ตลอดจนมีผู้ร้ายชุกชุม

เด็กยากจน ปัญหาความยากจนของประชาชนเป็นปัญหาอันค้ำหนักหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ฐานะยากจนของพ่อแม่ผู้ปกครองก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เด็กค่อยโอกาสในการได้รับการศึกษาทั้ง ๆ ที่การเรียนในระดับประถมศึกษาในโรงเรียนของรัฐบาลไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนก็ตาม แต่ก็ยังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น เสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน ตลอดจนอาหารกลางวัน ซึ่งพ่อแม่มีฐานะยากจนไม่อาจรับภาระได้

เด็กชาวเรือและชาวเล เด็กชาวเรือเป็นเด็กที่ค่อยโอกาสทางการศึกษาอีกประเภทหนึ่ง เพราะชีวิตของเด็กเหล่านี้ต้องอาศัยอยู่ในเรือตลอด เปรียบเสมือนเรือเป็นบ้านที่อาศัย ชนล่องตามลำน้ำเจ้าพระยา เด็กจะอยู่ในเรือตั้งแต่เด็กจนโตไม่สามารถที่จะเข้าเรียนได้ เพราะไม่มีบ้านอยู่อาศัยเป็นการถาวร อีกทั้งยังไม่มีผู้เลี้ยงดู ขณะที่พ่อแม่ต้องล่องเรือเพื่อการประกอบอาชีพ บางครอบครัวถึงแม้จะมีฐานะทางเศรษฐกิจดี แต่ก็ไม่สามารถนำบุตรหลานเข้าโรงเรียนได้ด้วยเหตุผลดังกล่าว ส่วนชาวทะเลหรือชาวน้ำ เป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งอาศัยอยู่ทางตอนใต้ของไทย โดยอยู่ตามเกาะและชายฝั่ง

ของมหาสมุทรอินเดียและแอ่งอารกุกีและทะเลอันดามัน ชาวน้ำอพยพเคลื่อนย้ายเร่รอน
 ทำมาหากินในบริเวณจังหวัดระนอง ภูเก็ต พังงา กระบี่และสตูล แต่เนื่องจากชาวน้ำมี
 อยู่เป็นจำนวนน้อยกระจายอยู่หลายแห่ง จึงไม่เป็นที่รู้จักและเอาใจใส่จากบุคคลภายนอก
 เท่าที่ควร ชาวน้ำต้องอาศัยอยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง มีความสัมพันธ์และติดต่อกับคนพื้นเมือง
 ที่อยู่ตามชายฝั่งทะเลเท่านั้น จึงมีภาษา ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ความเชื่อที่แตกต่าง
 ไปจากชนกลุ่มอื่น ดังนั้นการจัดการศึกษารัฐจึงยังไม่สามารถจัดการศึกษาโดยตรงให้แก่
 พวกเขาอย่างทั่วถึง ทำให้พวกเขายังขาดโอกาสทางการศึกษาอยู่อีกเป็นจำนวนมาก

เด็กกำพร้า เด็กกำพร้าที่เกิดขึ้นไม่มีพ่อแม่ญาติพี่น้องช่วยสาเหตุ
 ต่าง ๆ เช่น พ่อแม่เสียชีวิต ครอบครัวถูกภัยคุกคาม เด็กเหล่านี้ต้องดิ้นรนช่วยตนเองเพื่อ
 ความอยู่รอดและแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่จะไม่ได้กับการศึกษา ปัจจุบันมี
 หน่วยงานราชการและเอกชนให้ความอนุเคราะห์เด็กเหล่านี้อยู่บ้าง แต่ก็มีบริการได้เป็น
 ส่วนน้อย จึงยังมีเด็กกำพร้าที่ยังไม่ได้รับบริการทางการศึกษาอยู่อีกเป็นจำนวนมาก

เด็กที่มีภูมิลำเนาห่างไกลคมนาคม เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่
 และสภาพแวดล้อมยังขาดความเจริญ ทำให้รัฐไม่สามารถที่จะเข้าไปจัดตั้งโรงเรียนได้
 จึงทำให้เด็กเหล่านี้ไม่สามารถที่จะเดินทางไปโรงเรียนที่อยู่ไกลออกไปได้ ทั้งนี้อาจเนื่อง
 มาจากหนทางติดต่อลำบาก การเดินทางต้องใช้พาหนะอื่นทดแทน ซึ่งตามพระราชบัญญัติ
 การประถมศึกษาให้ยกเว้นเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ห่างไกลโรงเรียนเกิน 3 กิโลเมตร ไม่
 ต้องเรียนภาคบังคับในโรงเรียนประถมศึกษา³

1.3 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยโอกาสทางการศึกษาประเภทต่าง ๆ

การจัดการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งรัฐจัดสำหรับเด็กในระคับประถมศึกษา
 นั้น นอกจากการจัดการศึกษาตามปกติแล้ว รัฐยังได้จัดการศึกษาพิเศษให้แก่เด็กวัยโอกาส
 ทางการศึกษาอันเนื่องมาจากความจำเป็นบางประการ ได้แก่ เด็กที่อยู่ในท้องที่กันดาร
 ห่างไกลคมนาคม เช่น อยู่บนภูเขา ตามเกาะ เด็กเร่รอน หรือเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ

³ กองการศึกษาพิเศษ, กรมสามัญศึกษา, "เด็กวัยโอกาสทางการศึกษา,"
 เอกสารของกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2529, หน้า 2-3. (อติสำเนา)

ของผู้ปกครอง เช่น ครอบครัวมีฐานะยากจน เด็กกำพร้าชาดผู้อุปการะเลี้ยงดู เด็กชาว
เรือ เด็กที่มีความพิการจากอุบัติเหตุการร้ายคุกคาม บุตรหลานผู้ป่วยโรคเรื้อน

ดังนั้นรัฐจึงมีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นเพื่อให้เด็กดังกล่าวได้ศึกษาเล่าเรียน
โรงเรียนสำหรับเด็กเหล่านี้เรียกว่า "โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์" โดยรัฐจัดให้เรียนใน
รูปแบบให้เปล่า เพื่อให้เด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเหมือน
คนอื่น ๆ ให้นักเรียนรู้จักหน้าที่ต่อตนเองและต่อสังคม โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แห่งแรก
ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2496 ที่อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ต่อมาในปี พ.ศ.
2504 ก็ได้เปิดโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์เพิ่มขึ้นอีก 2 แห่งคือ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
บางกรวย จังหวัดนนทบุรี และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์มะขาม จังหวัดจันทบุรี การศึกษา
สงเคราะห์ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ทางกรมจึงขยายการศึกษาประเภทนี้ไปสู่ภูมิภาค
ของประเทศ เพื่อจะได้ให้เด็กค้อยโอกาสทางการศึกษาดังกล่าวได้ศึกษาเล่าเรียน และ
ระยะต่อมาทางราชการก็ยังได้จัดตั้งโรงเรียนประเภทอื่น ๆ ขึ้นอีก เพื่อเป็นการช่วยเหลือ
เด็กค้อยโอกาสเหล่านี้ โรงเรียนที่จัดตั้งต่อมาได้แก่

โรงเรียนสำหรับเด็กชาวเขา

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กชาวเขา ได้มีหน่วยงานหลายหน่วย
งานที่ดำเนินการในเรื่องนี้ ทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านการจัดการศึกษาโดยตรง และ
หน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาต่าง ๆ หน่วยงานที่เข้าไปดำเนินการเกี่ยวกับการให้การศึกษาแก่
เด็กชาวเขามีดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
(สพช.) จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาภาคบังคับ
2. กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ดำเนินการจัดตั้ง
โรงเรียนในหมู่บ้านที่เข้าไปปฏิบัติงานพัฒนา มีทั้งโรงเรียนไกลคมนาคมและโรงเรียนชาวเขา
3. กรมประชาสงเคราะห์ ตั้งโรงเรียนขึ้นในหมู่บ้านชาวเขา
ที่ทางกรมไปตั้ง เป็นศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาที่เคลื่อนที่ในจังหวัดต่าง ๆ
4. กรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดการศึกษาให้แก่ชาวเขา
ได้แก่ โครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา (คสช.)

โรงเรียนสำหรับเด็กที่ไ้รับภัยจากผู้ออกการร้าย

ปัญหาเรื่องคอมมิวนิสต์เป็นปัญหาระดับชาติ ปีหนึ่ง ๆ รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากในการต่อสู้และป้องกันผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์ อันเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงและระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ คินแดนที่ทางไกลความเจริญผู้ออกการร้ายจะคุกคามจนกระทั่งเด็กไม่กล้าไปโรงเรียน ผู้ปกครองของเด็กบางคนต้องเสียชีวิตเพราะการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ หรือลูกหลานของผู้ออกการร้ายที่กลับใจต้องการสถานศึกษาเล่าเรียน รัฐบาลตระหนักในเรื่องนี้จึงตั้งโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ประเภทนี้ขึ้น ได้แก่ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พิบูล

โรงเรียนสำหรับเด็กในชุมชนที่มีปัญหา

เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการศึกษาของเด็กยากจนในแหล่งเสื่อมโทรม ซึ่งประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ค่อยการศึกษาทางการจึงพยายามช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ ปัจจุบันโรงเรียนประเภทนี้คือโรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ พญาไท กรุงเทพมหานคร

โรงเรียนสำหรับบุตรผู้ป่วยโรคเรื้อน

เป็นโรงเรียนสำหรับเด็กที่พ่อแม่ป่วยเป็นโรคเรื้อน ทางการจึงแยกเด็กออกมาจากพ่อแม่เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กติดโรคจากพ่อแม่ โรงเรียนประเภทนี้มีมูลนิธิเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ และมีกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา ให้ความช่วยเหลือค่านุเคราะห์ เช่น โรงเรียนราชประชาสมาศัย อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ปากเกร็ด อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์อำนาจเจริญ อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ฯลฯ

โรงเรียนสำหรับเด็กชาวเรือ

เป็นโรงเรียนที่จัดขึ้นสำหรับบุตรผู้มีอาชีพเร่เรือค้าขาย ขึ้น-ลงตามลำน้ำเจ้าพระยา มีโคกปักหลักฐานเป็นการถาวร ทำให้บุตรหลานต้องเร่รอนตามไปค้ำยจึงขาดการศึกษาเล่าเรียน ทางการจึงจัดตั้งโรงเรียนขึ้นสำหรับเด็กชาวเรือเหล่านี้ ได้แก่ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย ตั้งอยู่ที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โรงเรียนนี้ให้การศึกษแก่เด็กตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา เช่น การชอมเรือ การยาเรือ อุตเรือ หลักการค้าขาย เป็นต้น โรงเรียนนี้รับเด็กจากจังหวัดต่าง ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร

นนทบุรี อัญชยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท ฯลฯ

โรงเรียนสำหรับเด็กในถิ่นทุรกันดาร

โรงเรียนประเภทนี้ตั้งขึ้นเพื่อให้การศึกษาแก่เด็กที่อยู่ห่างไกลความเจริญ โดยเฉพาะในถิ่นทุรกันดารบางแห่งยังมีเด็กชาดผู้อุปการะ เด็กกำพร้า อีกด้วย เป็นโรงเรียนประจำ รัฐให้การที่จำเป็นทุกอย่างโดยไม่เก็บเงินเด็ก โรงเรียนประเภทนี้ตั้งขึ้นเป็นแห่งแรกที่อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี การเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และเน้นวิชาชีพเบื้องต้นสำหรับท้องถิ่น ไค้แก่ การปลูกผักสวนครัว การเกษตร เลี้ยงสัตว์

ต่อมาได้ขยายออกไปตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ จนกระทั่งปัจจุบันมีโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตามภาคต่างๆของประเทศ และสามารถรับเด็กเข้าศึกษาได้เกือบทุกจังหวัด⁴

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า เด็กคือโอกาสทางการศึกษาในประเทศไทยยังมีอีกเป็นจำนวนมากที่หน่วยงานของรัฐที่จัดการศึกษาโดยตรงไม่สามารถเข้าไปบริการได้อย่างทั่วถึง เด็กเหล่านี้มีอยู่ด้วยกันหลายกลุ่ม ไค้แก่ เด็กชาวเขา เด็กไทยมุสลิม เด็กยากจน เด็กชาวเรือชาวทะเล เด็กกำพร้าและเด็กที่มีภูมิลำเนาอยู่ห่างไกลคมนาคม ซึ่งเด็กคือโอกาสเหล่านี้ส่วนใหญ่จะประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ เป็นต้นว่าภาวะเศรษฐกิจบีบรัด ความแตกคางทางบ้านสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา ตลอดจนสภาพความเป็นอยู่

สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กคือโอกาสทางการศึกษา เหล่านี้นอกจากรัฐจะจัดการศึกษาภาคบังคับโดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแล้ว ยังมีหน่วยงานของรัฐอื่นๆที่ได้เข้าไปดำเนินการเกี่ยวกับการให้การศึกษา ซึ่งไค้แก่ กรมประชาสงเคราะห์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานของเอกชนได้เข้ามามีส่วนในการสนับสนุนช่วยเหลือค้ำหนุนทรัพย์และอุปการะการศึกษาต่างๆให้แก่หน่วยงานเหล่านี้ด้วย

⁴อุทุง อารยะวิญญู, การศึกษาพิเศษในปัจจุบัน (ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523), หน้า 64-68.

ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

2.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม

โรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม ได้ถือกำเนิดเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2499 โดยความคิดริเริ่มของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต 5 ค่ายการราชมัย อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ ตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และข้อเสนอของหมู่ลาคตระเวนของหมวดลาคตระเวนชายแดน ที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งในขณะนั้น ร้อยตำรวจโท หวี ภาณุโสภณ ทำหน้าที่เป็นผู้บังคับหมวด ร่วมกับผู้กำกับการ ได้ประมวลเหตุผลเรื่องราวความจำเป็น ตลอดจนประโยชน์อันพึงมี เสนอต่อฝ่ายอำนวยการ เพื่อขออนุมัติจัดตั้งโรงเรียนดังกล่าว หลังจากที่ทางฝ่ายอำนวยการ พิจารณาข้อเสนอแนะโดยละเอียดแล้ว ฝ่ายอำนวยการ เห็นว่าการจัดตั้งโรงเรียนสอนเด็ก ไกลคมนาคม เป็นความต้องการของประชาชน ส่วนราชการโดยตรงไม่สามารถเข้าไปจัดตั้ง เปิดสอนได้เป็นการประจำ เป็นการขจัดความไม่รู้นั่งสอตามนโยบายของรัฐบาล และที่สำคัญยิ่งก็คือน่าจะเป็นการผูกมิตรกับประชาชน อันจะเป็นช่องทางให้ได้รับความร่วมมือจาก ประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่มากยิ่งขึ้น ช่วยให้ตำรวจตระเวนชายแดนสามารถปฏิบัติภารกิจ อื่น ๆ ได้ตามความมุ่งหมายของทางราชการ จึงเห็นชอบให้กองกำกับการตำรวจตระเวน ชายแดน 5 ทำเนิการจัดตั้งโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมได้ โดยได้รับความ เห็นชอบจากศึกษาธิการในท้องที่เสียก่อน แล้วจึงจัดตั้งเปิดสอนได้ ดังนั้นหมู่ ลาคตระเวนชายแดนบ้านอำเภอเชียงของ และชาวบ้านจึงได้รวมแรงรวมใจก่อสร้าง โรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม เปิดสอนครั้งแรกที่บ้านคอนมหวาน ตำบล เชียงของ จังหวัดเชียงราย เป็นหมู่บ้านไกลคมนาคม สร้างแล้วเสร็จทำการเปิดสอนเมื่อ วันที่ 7 มกราคม 2479 มีชื่อว่า "โรงเรียน ทช.บ่ารุง 1" หลังจากที่ได้ส่งครูไปประจำ ทำการสอนและวางมาตรฐานไว้เป็นความมั่นคง กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เขต 5 ได้โอนงานโรงเรียนแห่งนี้ให้กองการบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายรับไว้ดำเนินการในวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2506 ทั้งนี้เพื่อให้ตำรวจตระเวนชายแดนจะได้ทำการ บุกเบิกจัดสร้างโรงเรียน สอนหนังสือให้แก่เด็กตามหมู่บ้านไกลคมนาคมตามความเรียกร้อง

ของประชาชนหมู่บ้านอื่นต่อไป⁵

โรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม มีการเรียกชื่อแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับแหล่งที่มาของเงินก่อสร้างและวิธีการก่อสร้าง โดยสรุปแล้วจะเป็นการตั้งชื่อให้เกียรติแก่ผู้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งโรงเรียนนั่นเอง เช่น

1. โรงเรียน ทชค.บ่ารุง เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยความเสียสละของชาวบ้าน และตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งปฏิบัติงานอยู่ตามแนวคทาง ๆ หึ่งในค่านการ เงิน วัสดุและแรงงาน
2. โรงเรียน ทชค.สงเคราะห์ เป็นโรงเรียนซึ่งเจ้าหน้าที่กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนต่าง ๆ ร่วมกับชาวบ้านเป็นผู้บริจาคเงิน วัสดุและแรงงานการก่อสร้างอาคารเรียนเป็นแบบชั่วคราว
3. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เป็นโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการให้เงินทุนในการก่อสร้าง สภาพของโรงเรียนดีกว่าโรงเรียน ทชค.บ่ารุง และ ทชค.สงเคราะห์
4. โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ เป็นโรงเรียนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชนานเงินก่อสร้างเป็นอาคารเรียนแบบถาวร สำหรับเด็กนักเรียนชาวเขา
5. โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ เป็นโรงเรียนที่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถพระราชนานเงินก่อสร้าง เป็นอาคารถาวรสำหรับ เด็กชาวเขา
6. โรงเรียนในอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นโรงเรียนที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีพระราชนานเงินก่อสร้าง โรงเรียนแบบนี้จะใ้รับพระราชนานตามชื่อผู้โดยเสด็จพระราชนานในแต่ละแห่ง เช่น โรงเรียนมิตรมวลชน โรงเรียนจุฬา-ธรรมศาสตร์ โรงเรียนไทยทุน โรงเรียนทหารม้าอนุสรณ์ ฯลฯ เป็นอาคารถาวรสำหรับ เด็กชาว เขาและประชาชนไกลคมนาคมทั่วประเทศ เป็นต้น⁶

⁵กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, กรมตำรวจ, "โรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี,"

⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

การจัดตั้งโรงเรียนสอนหนังสือชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมนี้ ในระยะเริ่มแรกเป็นการดำเนินการแบบชั่วคราว ทั้งนี้เนื่องจากมีคั้งงบประมาณจัดสรรไว้โดยเฉพาะเพื่อการนี้แต่ประการใด ครูประจำโรงเรียนต่าง ๆ ได้แก่ ตำรวจตระเวนชายแดน นักเรียนที่เข้าเรียนเป็นเด็กยากจนไม่มีเงินในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนได้ ทางตำรวจตระเวนชายแดนจึงได้รับบริจาคจากผู้สนใจอีกคนหนึ่ง

กิจการโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม ได้เจริญก้าวหน้า เป็นปึกแผ่นมั่นคงมากยิ่งขึ้น เมื่อ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2506 หลังจากที่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานทรัพย์สร้างโรงเรียนเจ้าแม่หลวง 1 ผ่านไปไม่ถึงปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานทรัพย์สร้างโรงเรียนสอนหนังสือชาวเขาเป็นครั้งแรก ที่บ้านแม่คอกอยปุย ตำบลบ้านปง อำเภอหางคอง จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนนี้ได้รับพระราชทานนามว่า โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 1 (คำว่า "เจ้าพ่อหลวง" "เจ้าแม่หลวง" เป็นคำที่ชาวเขาเรียกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ)?

เดือนมีนาคม พ.ศ. 2507 เป็นระยะที่สำคัญยิ่งระยะหนึ่ง เนื่องจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีในคราวเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานประทับแรม ณ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ ได้เสด็จพระราชดำเนินเป็นการส่วนพระองค์ไปยังพื้นที่ชายแดนไทย พม่า เขตอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ทรงพบเห็นหน่วยตำรวจตระเวนชายแดน ได้ทรงทราบว่ นอกจากจะทำหน้าที่ลาดตระเวนเฝ้าตรวจชายแดนแล้ว ตำรวจตระเวนชายแดนยังได้จัดตั้งโรงเรียนสอนหนังสือเด็กชาวเขาก็กว้ย กว้ยพระเมตตา กรุณาต่อประชาราษฎร์ จึงทรงให้ความอุปถัมภ์อุมชู พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ และจากการโดยเสด็จพระราษกุศลจัดตั้งโรงเรียนชาวเขาและประชาชนห่างไกลคมนาคม โรงเรียนพระราชทานแต่ละแห่งจะมีบ้านพักครูรวมอยู่ด้วย 1 หลัง สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีจะพระราชทานตามชื่อหรือหน่วยงานผู้โดยเสด็จพระราษกุศล และพระองค์จะ

⁷ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, กรมตำรวจ, "โรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี," 2525, หน้า 4.

จะเสด็จพระราชดำเนินเปิดโรงเรียนด้วยพระองค์เองทุกแห่ง⁸

สรุปได้ว่า โรงเรียนชาวเขาและประชาชนทางไกลคมนาคม ได้ก่อตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2499 โดยกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เขต 5 ค่ายการราวีคีมี อำเภอแม่วิม จังหวัดเชียงใหม่ เห็นว่าส่วนราชการโดยตรงไม่สามารถเข้าไปจัดตั้งโรงเรียนได้ จึงร่วมมือกับประชาชนในท้องถิ่นช่วยกันจัดตั้งโรงเรียนขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการขจัดความไม่รู้หนังสือ และที่สำคัญก็คือเป็นการผูกมิตรกับประชาชน อันจะเป็นช่องทางให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่มากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงจัดตั้งเปิดโรงเรียนขึ้นเป็นแห่งแรกที่บ้านคอนมหวาน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีชื่อว่า "โรงเรียน ทชค.บ่ารุง 1"

โรงเรียนชาวเขาและประชาไกลคมนาคม มีการเรียกชื่อแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับแหล่งที่มาของเงินก่อสร้างและวิธีการก่อสร้าง เช่น โรงเรียน ทชค.บ่ารุง 1 โรงเรียน ทชค.สงเคราะห์ โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ และโรงเรียนในอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นต้น การจัดตั้งโรงเรียนสอนหนังสือให้แก่ชาวเขาและประชาชนทางไกลคมนาคมนั้น จะเห็นได้ว่าในระยะเริ่มแรกเป็นการดำเนินการแบบชั่วคราว ทั้งนี้เพราะไม่มีงบประมาณสนับสนุน ครูที่ใช้ตำรวจตระเวนชายแดน นักเรียนก็เป็นเด็กยากจน ต่อมากิจการโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคมได้รับการสนับสนุนจากหน่วยราชการ องค์การ ตลอดจนคณะบุคคลซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือ และยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชนยากจน อยู่ทางไกลคมนาคม และขจัดความไม่รู้หนังสือ ตลอดจนปลูกฝังค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่ดี

⁸ คณะข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน, "พระมหากรุณาธิคุณ," ที่ระลึกวันเปิดอาคารกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, พฤษภาคม 2518 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วัฒนาพานิชจำกัด, 2518), หน้า 7.

2.2 การจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ในการจัดการศึกษาให้เยาวชนของชาติเพื่อนำมาสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของทรัพยากรมนุษย์ในหลาย ๆ ด้านนั้น กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบสำหรับชุมชนชนบทที่ยังอยู่ห่างไกลคมนาคม หรือพื้นที่ที่ยังเป็นปัญหาต่อความมั่นคงของชาตินั้นยังไม่สามารถให้บริการด้านการศึกษาอย่างทั่วถึงได้ ตำรวจตระเวนชายแดนเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ต้องสงเคราะห์ในการที่จะต้องรักษาความสงบเรียบร้อยและช่วยเหลือสังคมในชนบท ดังนั้นกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนจึงมีนโยบายช่วยเหลือด้านการศึกษาให้กับเด็กในวัยเรียน เพื่อขจัดปัญหาความไม่รู้หนังสือ อันเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในชนบทอีกด้วย โดยการพัฒนาจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนขึ้นอย่างมีรูปแบบที่สมบูรณ์ ซึ่งในระยะหลังการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้มีการขยายจำนวนเพิ่มขึ้นทุกภูมิภาค เห็นว่าโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากในการสร้างเยาวชนที่ดี ต่อมากองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนจึงมีนโยบายที่จะทำการปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์ และขั้นตอนในการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534) โดยกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้ดังนี้⁹

ค่านโยบาย

1. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคคลมีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษามากขึ้นตามความเหมาะสม
2. เพื่อขจัดความไม่รู้หนังสือ
3. เพื่อผูกมิตรและเข้าถึงประชาชน ในการให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงของชาติ

ค่านวัตถุประสงค์

เพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนยากจน อยู่ห่างไกลคมนาคม และขจัดความไม่รู้หนังสือของประชาชน ตลอดจนปลูกฝังค่านิยม ชนบทธรรม เนียมประเพณี

⁹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กองวิจัยการศึกษา, "รายงานเรื่องนโยบายและการจัดการศึกษาสำหรับชาวเขาในประเทศไทย," หน้า 89, (อค์สำเนา).

และวัฒนธรรมที่ดี และรู้จักการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ท่านเป้าหมาย

ให้จัดตั้งโรงเรียนและดำเนินการสอนหนังสือในพื้นที่ปฏิบัติการ
ตามความต้องการและความร่วมมือของประชาชน

สำหรับการจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนั้น นอกจากนโยบาย
ดังกล่าวแล้ว การจัดตั้งเป็นไปตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 และระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2524 และระเบียบ
กรมตำรวจที่ไม่เกี่ยวกับคดีว่าด้วยการจัดตั้งโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม
พ.ศ. 2523 นอกจากนี้ต้องพิจารณาความต้องการของประชาชน ความเหมาะสม และความ
จำเป็นของพื้นที่ เป็นต้นว่า ความต้องการของประชาชน จำนวนประชากรและแนวโน้ม
ตลอดจนความเป็นไปได้ของการดำเนินงาน และผลกระทบต่อการปฏิบัติงานภารกิจอื่น ๆ
ซึ่งในการขออนุมัติจัดตั้งโรงเรียนนั้น เมื่อพิจารณาเห็นว่าสมควรจัดตั้งโรงเรียนตำรวจ
ตระเวนชายแดนนั้น หน่วยปฏิบัติการก็จะเสนอเรื่องและหารือตอกองบัญชาการตำรวจตระเวน
ชายแดน เมื่อฝ่ายอำนวยการกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนอนุมัติหลักการเห็นชอบ
แล้ว หน่วยปฏิบัติการจะต้องประสานแนวทางการดำเนินการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
ว่า กรมป่าไม้ หรือภาคเอกชนที่ประสงค์จะให้ความช่วยเหลือ และให้ประสานงานกับ
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และจังหวัด เพื่อขอจัดตั้งโรงเรียน ซึ่งขั้นตอนดังกล่าว
จะเป็นประโยชน์ต่อการประสานแผนงานและการมอบโอนโรงเรียนในอนาคต เมื่อได้รับ
การอนุมัติการจัดตั้งจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแล้ว ต้องรายงานกองบัญชาการ
ตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อขออนุมัติกรมตำรวจ เพื่อดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนและเปิด
ทำการสอนต่อไป¹⁰

ลักษณะการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนั้นมีลักษณะ
คล้ายคลึงกับการดำเนินงานโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งไม่เก็บค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง
และยังแจกจ่ายเครื่องแบบ แบบเรียน และอุปกรณ์การเรียนให้อีกด้วย และเป็นารลดภาระ

¹⁰สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กองวิจัยการศึกษา, "รายงาน
เรื่องนโยบายและการจัดการศึกษาสำหรับชาวเขาในประเทศไทย," หน้า 95. (อัครสำเนา)

รองผู้ปกครองซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและขาดแคลน นอกจากนั้นการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยังมีโครงการสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนโรงเรียน ได้แก่ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันและโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งมุ่งเน้นการแก้ปัญหาโรคขาดอาหารของเด็กและเยาวชนในชนบท และแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการศึกษาระหว่างในเมืองกับชนบท ปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ได้ทราบถึงประโยชน์ของการศึกษาจึงนิยมให้บุตรหลานของตนได้รับการศึกษา นอกจากนี้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ยังได้รับผลประโยชน์จากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนหลายประการ เป็นต้นว่า ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การรักษาพยาบาลเบื้องต้น การพัฒนาชนบท เป็นต้น¹¹

สรุปการจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนั้น เป็นการจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนชาวเขาและอยู่ห่างไกลคมนาคมได้ศึกษาเล่าเรียน และขจัดปัญหาความไม่รู้หนังสือ ตลอดจนเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในชนบทอีกด้วย ซึ่งการจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนอกจากจะดำเนินการตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนแล้ว การจัดตั้งต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 และระเบียบกรมตำรวจที่ไม่เกี่ยวกับคดีว่าด้วยการจัดตั้งโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม พ.ศ.2523 นอกจากนี้ต้องพิจารณาความต้องการของประชาชน ความเหมาะสมและความจำเป็นของพื้นที่อีกด้วย ซึ่งการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้มีการพัฒนาขึ้นไปตามลำดับ จนกระทั่งในปัจจุบันประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ได้ให้ความร่วมมืออย่างจริงจังที่จะให้หน่วยงานตำรวจตระเวนชายแดนได้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาโดยตรง เนื่องจากว่าประชาชนนอกจากจะได้รับการศึกษาแล้วยังได้รับประโยชน์ในด้านอื่น ๆ อีก เช่น ความปลอดภัย การรักษาพยาบาล การพัฒนาหมู่บ้าน เป็นต้น

2.3 การดำเนินงานเกี่ยวกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ใ้มีอำนวยการงานด้านการศึกษาให้กองกำกับการ 5 กองบังคับการอำนวยการ เป็นผู้ดำเนินการในส่วนกลาง เพื่อรับงานจาก

¹¹กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, กรมตำรวจ, "การบริหารโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม," 2529. (อัคราเนนา).

แผนก 5 ของกองกำกับการเขตต่าง ๆ รวม 8 เขต และกองกำกับการสนับสนุนทางอากาศ (กท.สอ.) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างคล่องตัวในแต่ละกองกำกับการเขตก็แบ่งจังหวัดการรับผิดชอบ ซึ่งกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต 2 รับผิดชอบจังหวัดปราจีนบุรี จันทบุรี ตราด ชลบุรี ระยอง นครนายก รวม 6 จังหวัด

สำหรับหน้าที่ทางการศึกษาของกองกำกับการ 5 นั้น มีการแบ่งงานด้านการศึกษาเพื่อการดำเนินการดังนี้¹²

1. หมวดโรงเรียน มีหน้าที่ดังนี้
 - 1.1 สำรวจพื้นที่จัดตั้งโรงเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม
 - 1.2 ควบคุมการก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบแปลน และจัดตั้งคณะกรรมการตรวจรับให้ถูกต้องตามระเบียบ
 - 1.3 เตรียมการในพิธีเปิดโรงเรียน
 - 1.4 สำรวจเด็กก่อนเข้าโรงเรียน
 - 1.5 จัดตั้งกองทุนเสื้อ
 - 1.6 จัดทำสถิติโรงเรียน ครู นักเรียนและการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ
2. หมวดอุปกรณ์การศึกษา มีหน้าที่ดังนี้
 - 2.1 เสนอความต้องการเกี่ยวกับแบบเรียนในระดับต่าง ๆ
 - 2.2 เสนอความต้องการเกี่ยวกับเครื่องแบบนักเรียน และเครื่องแบบลูกเสือ
 - 2.3 เสนอความต้องการเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ
3. หมวดฝึกอบรม มีหน้าที่ดังนี้
 - 3.1 วางแผนการฝึกอบรมตำรวจที่ทำหน้าที่เป็นครูพลเรือนช่วยสอนในสาขาวิชาการต่าง ๆ

¹²กรมตำรวจ, "ระเบียบกรมตำรวจว่าด้วยการจัดตั้งโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม," เอกสารของกรมตำรวจ พ.ศ.2525. (อัครสำเนา)

- 3.2 วางแผนการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ชาว เขาและประชาชนไกล
คมนาคม ในสาขาวิชาชีพ รวมทั้งความรู้ในหลักสูตรพัฒนา
ความมั่นคงปลอดภัย
- 3.3 จัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจและให้คำแนะนำตามโครงการ
พัฒนาสงเคราะห์
- 3.4 ส่งเสริมวุฒิการศึกษาของครูและนักเรียนโดยจัดส่งเข้า
ศึกษาในสถานต่าง ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- 3.5 ติดต่อหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดหาทุนการศึกษา
- 3.6 วางแผนและจัดหารวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม
- 3.7 จัดและประเมินผลการฝึกอบรมตามโครงการต่าง ๆ
- 3.8 จัดทำหนังสือรับรอง ประกาศนียบัตรและวุฒิบัตร
4. หมวดยุทธศาสตร์และการรักษาพยาบาล มีหน้าที่ดังนี้
 - 4.1 วางแผนจัดเจ้าหน้าที่ออกไปสำรวจสุขภาพของชาว เขา
และประชาชนไกลคมนาคม
 - 4.2 จัดเจ้าหน้าที่ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อขอความช่วยเหลือ
 - 4.3 จัดการฝึกอบรมชาว เขาและประชาชนไกลคมนาคมให้
รู้จักวิธีการรักษาพยาบาลและการใช้ยา
 - 4.4 จัดสร้างศูนย์พยาบาลและการใช้ยา
 - 4.5 จัดทำทะเบียนประวัติผู้ป่วยของโรงเรียนต่างๆในหมู่บ้าน
 - 4.6 รวบรวมทะเบียนหมู่บ้านที่ได้ดำเนินการในเรื่องสุขภาพ
 - 4.7 ติดตามผลและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อแก้ไขอุปสรรค

รูปแบบการจัดการศึกษา

การดำเนินการจัดการโรงเรียนชาว เขาและประชาชนไกลคมนาคมให้สอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ครูที่สอนใช้ตำราตรวจระเวนชายแดนในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน และกองกำกับการสนับสนุนทางอากาศตำรวจตระเวนชายแดนที่เกี่ยวข้องหรือลูกจ้างประจำ หรือครูช่วยสอนโดยไม่คิดค่าตอบแทน สำหรับการควบคุมโรงเรียนผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนแต่งตั้งผู้ที่เหมาะสมเป็นครูใหญ่ แต่ละโรงเรียนมีหน้าที่

ปกครองครู นักเรียน และรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียน ซึ่งรูปแบบการดำเนินงานของการจัดการศึกษา จึงกำหนดเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 สสำรวจจำนวนเด็กและความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน ตลอดจนสำรวจจำนวนเด็กที่จะเข้ารับการศึกษในปีต่อ ๆ ไป

1.2 ประเมินความปลอดภัยของครูที่จะจัดเราสอน

1.3 ตรวจสอบโรงเรียนในหมู่บ้านใกล้เคียงที่เด็กสามารถเข้าไปเรียนได้

1.4 ประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและจังหวัด เพื่อขอความเห็นในการจัดตั้งโรงเรียน

1.5 พิจารณาความสำคัญของหมู่บ้านและความสอดคล้องต่อการแทรกซึมของฝ่ายตรงข้าม

2. ขั้นปฏิบัติการ

2.1 จัดสร้างอาคารเรียนและที่พักอาศัยครูด้วยความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่น

2.2 ขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนก่อนายอำเภอท้องถิ่นตามที่มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประถมศึกษา

2.3 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ครูตำรวจตระเวนชายแดน ครูใหญ่ และครูอื่น ๆ ตามความจำเป็น

2.4 ครูตำรวจตระเวนชายแดนดำเนินการสอนและบริหารโรงเรียนตามระเบียบปฏิบัติของจังหวัดและกระทรวงศึกษาธิการ

3. การมอบโอนโรงเรียน

โรงเรียนที่มีนักเรียนมากพอสมควร มีอาคารเรียนถาวรและการคมนาคมเข้าถึง ให้ประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ การประถมศึกษาในท้องถิ่นนั้นรับมอบไปดำเนินการ¹³

¹³ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, กรมตำรวจ, "การบริหารโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม," 2529. (อัครสำเนา).

งบประมาณ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. งบประมาณของทางราชการตามโครงการเพื่อความมั่นคงและความปลอดภัย ซึ่งสำนักงบประมาณจัดสรรให้เป็นค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนและเครื่องแบบนักเรียน ค่าซ่อมแซม อาคารเรียนและบ้านพักครู ค่าครุภัณฑ์สำนักงาน ค่าตอบแทนในการอบรมครู

2. งบประมาณจากการช่วยเหลือและบริจาค ทั้งส่วนราชการ นิติบุคคล องค์กรและเอกชนต่าง ๆ ซึ่งเป็นรูปของเงินและสิ่งของ

บุคลากร ครูโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม มี 3 ประเภท

1. ผู้กำกับการทำวจตระเวนชายแดน คัดเลือกจากข้าราชการ ทำวจผู้มีความรู้ไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นครูหรือเป็นผู้มีความรู้ทางด้านการศึกษา เป็นครูสอนตามความเหมาะสม

2. ลูกจ้างประจำครูพลเรือนช่วยสอน

3. ครูพลเรือนช่วยสอน (อาสาสอนไม่รับเงินค่าตอบแทน)

ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

ในการดำเนินงานด้านการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ได้มีการร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับกระทรวง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมวิชาการ กรมการฝึกหัดครู กรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น ลักษณะของความร่วมมือจะเป็นในแง่ของระเบียบการ เอกสารหลักสูตร แบบเรียนต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากส่วนราชการต่าง ๆ นิติบุคคล และเอกชน ตลอดจนมหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียนในชนบท ตลอดจนประชาชนผู้มีจิตศรัทธาให้การช่วยเหลือโรงเรียนในด้านบริจาคทรัพย์สินของสร้างโรงเรียน และให้อุปถัมภ์การศึกษาในระดับจังหวัด อำเภอ และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาแล้วแต่กรณี

โครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

หากพิจารณาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแล้ว น่าจะจำกัดตัวเองอยู่เพียงการให้การศึกษาเล่าเรียนหลักสูตรประถมศึกษาเท่านั้น แต่โดยความเป็นจริงนั้น

เพื่อพัฒนาร่างกายและจิตใจ เยาวชนยังมีกิจกรรมที่สำคัญอีกหลายโครงการ ซึ่งได้ริเริ่ม แทรกซ้อนรวมอยู่ในกิจการโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และเป็นส่วนส่งเสริมให้กิจการ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนดำเนินไปด้วยดี โครงการดังกล่าว ได้แก่

1. โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โครงการนี้เป็นโครงการ ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระองค์สนพระทัยเป็น อย่างมาก เพราะพระองค์ได้ทรงประจักษ์ด้วยพระองค์เอง ในโอกาสเสด็จเยี่ยมราษฎรทั่ว ทุกภาคของประเทศไทยว่า เด็กนักเรียนซึ่งอยู่ในถิ่นทุรกันดารส่วนมากมักจะมีปัญหา เรื่องโรคภัย ไข้เจ็บ เนื่องจากขาดสารอาหาร และมีปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาแล้วเรียนยังมีคุณภาพไม่ดีพอ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้เองพระองค์จึงได้ทรงดำริให้มีโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนขึ้น โดยมีกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กรมการ ฝึกหัดครู กรมการปกครอง เป็นหน่วยงานซึ่งต้องรับผิดชอบงานหลักใหญ่ 4 ด้านด้วยกัน

- 1.1 ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน
- 1.2 ด้านพัฒนาอาคารสถานที่
- 1.3 ด้านการพัฒนาตัวนักเรียน
- 1.4 ด้านการบริการชุมชน และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น

2. โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง โครงการนี้มีความ มุ่งหมายที่จะให้การช่วยเหลือ คือโรงเรียนที่อยู่ในถิ่นที่เจริญช่วยเหลือโรงเรียนที่ขาดแคลน เท่าที่สามารถจะทำได้ ซึ่งโรงเรียนศึกษานารีได้ติดต่อขอทำโครงการดังกล่าวกับโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนเป็นครั้งแรก การช่วยเหลือจะทำจากโรงเรียนถึงโรงเรียน จาก เด็กนักเรียนถึงเด็กนักเรียน ต่อมาได้มีโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและต่างจังหวัดมี ความสนใจเสนอทำโครงการนี้บ้าง จนกระทั่งกิจการได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง โรงเรียนพี่บางโรงเรียนได้มีจิตเมตตาไปเยี่ยมโรงเรียนน้องเป็นประจำทุกปี สิ่งที่โรงเรียน ได้รับความช่วยเหลือจากโรงเรียนพี่ได้แก่ เงินก่อสร้างและต่อเติมอาคารเรียน เสื้อผ้า หนังสือ อุปกรณ์การเรียน ตู้เก็บเอกสาร โต๊ะ เก้าอี้ ครู-นักเรียน แหงค้ำน้ำ เครื่องมือ การเกษตร รวมทั้งอาหารด้วย นับว่าโครงการที่ช่วยโรงเรียนน้องดังกล่าวนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ สนับสนุนให้กิจการโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเจริญขึ้นเป็นอันมาก

3. โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เนื่องจากเด็กในวัย เรียนในโรงเรียนที่อยู่ตามชนบท รวมทั้งโรงเรียนตามชายแดน จะมีเด็กนักเรียนจำนวนมาก

ที่ไม่ได้รับประทานอาหารกลางวัน ถึงมีก็เป็นไปอย่างจำกัด และไม่ถูกหลักโภชนาการ ในสภาวะเช่นนี้จะ เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาการเรียน การสอนอันเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาการศึกษา

คังนั้นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงมีพระราช คำริที่จะช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ โดยมีพระราชดำริที่จะสนับสนุนให้โรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดนแต่ละแห่งทำการเพาะปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ผล และอื่น ๆ ไว้ประกอบเป็นอาหาร กลางวันในโรงเรียนต่อไป¹⁴

สรุป การดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในปัจจุบัน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเป็นผู้ดำเนินการในส่วนกลาง กองกำกับการ เขตและ กองสนับสนุนทางอากาศดำเนินการในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินงานด้าน การศึกษานั้น ได้จัดแบ่งงานออกเป็น หมวดโรงเรียน หมวดอุปกรณ์การศึกษา หมวดฝึกชมรม และหมวดสุขภาพ และการรักษาพยาบาล ส่วนรูปแบบการจัดการศึกษานั้น โรงเรียน ดำเนินการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และการจัดการเรียนการสอน เป็น หน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาและระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดตั้งโรงเรียนและระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีด้วย นอกจากนี้ยังมีโครงการต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนดำเนินการ ไปด้วยดี โครงการดังกล่าว ได้แก่ โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โครงการ โรงเรียนที่โรงเรียนน้อง และโครงการอาหารกลางวัน เป็นต้น

2.4 ปัญหาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ก. ปัญหาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในอดีต

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน หรือโรงเรียนชาวเขาและประชาชน ไกลคมนาคมในอดีตนั้น นับว่าเป็นการจัดการศึกษาที่ยังไม่มีรูปแบบ ทั้งนี้เพราะตำรวจตระเวน ชายแดนมีใ้หน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการจัดการศึกษาโดยตรง เพียงแต่เป็นการช่วยเหลือ

¹⁴ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, กรมตำรวจ, "การบริหารโรงเรียน ชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม," 2529. (อัคราเนา).

เยาวชนของชาติที่คอยโอกาสทางการศึกษา และอยู่ในถิ่นทุรกันดารได้ศึกษาเล่าเรียน สามารถอ่านออกเขียนได้ ดังนั้นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จึงต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ อยู่อีกมาก ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนไม่สามารถที่จะพัฒนาไปไกลเท่าที่ควร ปัญหาที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ประกอบด้วย¹⁵

1. ปัญหาเรื่องงบประมาณในการดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียนให้เป็นเอกเทศถาวร อาคารเรียนนับเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกของการเรียนการสอน และการที่จะก่อสร้างอาคารเรียนให้เป็นเอกเทศถาวรได้นั้น ต้องใช้เงินในการก่อสร้างอาคารเรียนแต่ละหลังสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนไม่มีงบประมาณเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนชาวเขา และประชาชนไกลคมนาคม ต้องอาศัยผู้บริจาคเท่านั้นจึงจะดำเนินการได้
2. ปัญหาเกี่ยวกับแบบเรียนชาวเขา ประกอบด้วย
 - 2.1 ยังไม่มีแบบเรียนสำหรับชาวเขาครบทุกเผ่า
 - 2.2 แบบเรียนที่มีอยู่แล้ว ยังไม่แน่ใจว่าได้ผลดีเป็นมาตรฐานแล้วหรือไม่
 - 2.3 ไม่มีงบประมาณในการจัดทำแบบเรียน
3. ปัญหาครูไม่เพียงพอ เนื่องจากกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนและกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนต่าง ๆ มีกำลังพลจำกัดไม่สามารถหาครูผู้สอนเข้าไปทำการสอนได้เพียงพอ เพราะตำรวจตระเวนชายแดนมีหน้าที่หลายอย่างเกี่ยวกับการป้องกันประเทศชาติบ้านชายแดน พัฒนาช่วยเหลือชาวเขา และยังคงเป็นผู้ดูแลโรงเรียนและรักษาความสงบภายในหมู่บ้านนั้น ๆ ด้วย ถึงแม้จะจ้างบุคคลภายนอกมาเป็นครูช่วยสอนก็ตาม แต่จำนวนครูก็ยังไม่สอดคล้องกับเด็กนักเรียน ซึ่งจะมีผลสะท้อนทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุผลดีเท่าที่ควร

¹⁵กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, กรมตำรวจ, "ปัญหาที่เกี่ยวกับการดำเนินการในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน," 2529. (อัครสำเนา)

4. ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้สอน
การศึกษาแต่ละท้องถิ่นนับว่าผู้ปกครองก็มีบทบาทสำคัญยิ่ง
ในการที่จะให้การดำเนินงาน ตลอดจนการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี แต่สำหรับ
โรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม ยังมีปัญหาหลายประการ กล่าวคือ
 - 4.1 ผู้ปกครองส่วนมากไม่รู้หนังสือ จึงมักไม่สนใจ
ที่จะให้บุตรหลานของตนมาเรียนหนังสือ
 - 4.2 ครูและผู้ปกครองส่วนมากมักจะสนใจเรื่องราว
ในการประกอบอาชีพเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยสนใจเรื่องการศึกษา
 - 4.3 เนื่องจากหมู่บ้านแต่ละหลังอยู่ห่างไกลกันมาก
ทำให้ครูและผู้ปกครองไม่ค่อยจะโคพบปะกัน ทำให้ดูห่างเหินกัน
5. ปัญหาเรื่องการขาดเรียนของนักเรียน ปัญหานี้มีอยู่มาก
เกือบทุกโรงเรียน เนื่องจาก
 - 5.1 ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ จึง
จำเป็นต้องใช้แรงงานจากเด็ก จึงทำให้เด็กขาดเรียน
 - 5.2 ผู้ปกครองไม่ต้องการให้เด็กได้เรียนไปเพื่อประกอบ
อาชีพราชการจึงมีความคิดให้ลูกหลานเรียนพออ่านออกเขียนได้ จึงไม่จำเป็นต้องไปเรียน
ทุกวัน
 - 5.3 บ้านกับโรงเรียนอยู่ห่างไกลกันมาก ถนนหนทาง
เคอะเขินโรงเรียนก็ลำบาก ทำให้เด็กไม่ยอมมาโรงเรียน
6. ปัญหาครูไม่ได้รับการปรับตามคุณวุฒิ
ครูโรงเรียนชาวเขาและประชาชนห่างไกลคมนาคม ได้ไป
ศึกษาหาความรู้ในสายงานวิชาครูจนจบระดับปริญญาตรีทางการศึกษา แต่ก็ไม่ได้รับการปรับ
วุฒิหรือตำแหน่งใหม่ เพราะไม่มีตำแหน่งทางการศึกษารองรับตำแหน่ง จึงไม่มีโอกาสขอ
เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นได้
7. การดำเนินการตามโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา
ปรากฏว่ายังไม่สามารถดำเนินการได้ทุกโรงเรียน เนื่องจากปัญหาการคมนาคมและการ
ติดต่อไม่สะดวก พื้นที่บางแห่งยังไม่ปลอดภัย มีการเคลื่อนไหวทางการเมืองและอิทธิพล
ต่าง ๆ เป็นต้น

ข. ปัญหาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในปัจจุบัน

ปัจจุบันแม้ว่าโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจะได้มีการปรับปรุง
 ด้านต่าง ๆ ให้มีรูปแบบและมาตรฐานใกล้เคียงกันก็ตาม แต่สภาพปัญหาบางอย่างก็ยังคงมี
 อยู่ จากการประชุมสัมมนาเรื่อง กิจกรรมที่มีปัญหาในการปฏิบัติงานตามผลงานสำคัญของ
 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2531 ผู้เข้าร่วมประชุมได้แก่
 เจ้าหน้าที่ทางการศึกษา ผู้บริหารและครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเขตต่าง ๆ
 การประชุมครั้งนี้ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวน
 ชายแดนไว้ดังนี้คือ¹⁶

1. งานด้านวิชาการ

- 1.1 การกำหนดนโยบาย เป้าหมายและการวางแผน
 งานของโรงเรียน ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบางโรงเรียนไม่เข้าใจนโยบาย
 เป้าหมายและการจัดทำแผนงานของโรงเรียน
- 1.2 สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ และครูส่วนใหญ่
 ยังขาดทักษะในการผลิตและใช้สื่อ
- 1.3 ครูไม่สามารถดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่
 กำหนดไว้ เนื่องจากครูมีภารกิจต้องไปอบรมและฝึกหัดทวนอยู่เสมอ
- 1.4 หนังสือคู่มือและแบบเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอกับ
 ความต้องการของครูและนักเรียน
- 1.5 ครูขาดประสบการณ์และเทคนิคการสอนให้สอดคล้อง
 กับสภาพท้องถิ่น

2. งานด้านบุคลากร

- 2.1 ขาดแคลนบุคลากร ครูตำรวจตระเวนชายแดนมี
 น้อยไม่เพียงพอแก่การสอน

¹⁶ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, กรมตำรวจ, "การประชุมสัมมนา
 เรื่องกิจกรรมที่มีปัญหาในการปฏิบัติงานตามผลงานสำคัญของโรงเรียนตำรวจตระเวน
 ชายแดน," เอกสารของกรมตำรวจ, 2531. (อักษำเนา).

2.2 ภารกิจที่รับผิดชอบมีมากเกินไป เนื่องจากจำนวนบุคลากรในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีค่อนข้างน้อย ภารกิจที่ทุกคนรับผิดชอบจึงมีอยู่มาก

2.3 ในการพิจารณาความดีความชอบ ครูใหญ่ไม่มีอำนาจในการพิจารณาความดีความชอบของผู้ใต้บังคับบัญชา

2.4 ครูขาดการบำรุงขวัญและกำลังใจ เนื่องจากครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ไม่สามารถปรับยศเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรได้

3. งานด้านกิจการนักเรียน

3.1 ซากแฉกอาหารกลางวันสำหรับ เด็ก เนื่องจากผลิตไม่เพียงพอและฐานะทางครอบครัวของนักเรียนยากจน

3.2 นักเรียนขาดเรียนบ่อย เพราะผู้ปกครองต้องการใช้แรงงานในการประกอบอาชีพ

3.3 ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน

4. งานอาคารสถานที่

4.1 โรงเรียนขาดการบำรุงรักษาซ่อมแซม เนื่องจากงบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอที่จะจัดสรรให้ครบทุกโรงเรียน

4.2 อาคารเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

5. งานธุรการการเงิน

5.1 ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียน

5.2 ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบงานสารบรรณ ทำให้การปฏิบัติงานยังไม่ได้นลเท่าที่ควร

6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

6.1 ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา เพราะขาดความรู้ความเข้าใจ จึงไม่ค่อยสนับสนุนเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลาน ปล่อยให้เป็นการละของโรงเรียนฝ่ายเดียว

6.2 ประชาชนส่วนใหญ่ต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านไม่มีเวลาสนใจเกี่ยวกับการศึกษา จึงอุทิศเวลาให้กับโรงเรียนน้อย

จากปัญหาค้างกล่าวจะเห็นได้ว่า โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาอันเนื่องมาจากสาเหตุใหญ่ดังกล่าวคือ งานด้านวิชาการ ด้านบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานด้านอาคารสถานที่และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและยังผลทำให้ประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนไม่ประสบผลเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าปัญหาบางประการอาจจะได้รับการแก้ไขมาแล้วก็ตาม แต่สภาพปัญหายังไม่หมดสิ้นไป เพราะเนื่องจากว่าวัตถุประสงค์หลักของการจัดการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเป็นการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่อยู่ห่างไกลคมนาคมให้สามารถอ่านออกเขียนได้ และประกอบกับการให้บริการทางด้านการศึกษานั้นมีใช้ภารกิจหลักของตำรวจตระเวนชายแดน จึงส่งผลให้การดำเนินงานยังเป็นอุปสรรคต่อไป

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปีการศึกษา 2513 ทองใบ สายพรหมา ได้ทำการวิจัยปัญหาเรื่องโสทธิศนุปรณ์ในโรงเรียนชาวเขาของตำรวจชายแดนเขต 5 การวิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับโสทธิศนุปรณ์ในโรงเรียนชาวเขาของตำรวจชายแดนเขต 5 เพื่อจะได้เสนอแนะแก้ไขปรับปรุง และเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจที่จะให้ความช่วยเหลือในโอกาสต่อไป ผลของการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาสำคัญ ๆ ของโสทธิศนุปรณ์ในโรงเรียนชาวเขานั้นได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ อาคารเรียนไม่อำนวยความสะดวกที่จะใช้ และเก็บรักษาอุปกรณ์การสอน ขาดเครื่องมือและวัสดุสิ้นเปลืองสำหรับมาผลิต ทั่วๆไปไม่มีความรู้ความชำนาญในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน และยังไม่สามารถผลิตชิ้นใช้เองได้ ดังนั้นครูจึงมีความต้องการให้ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้สนับสนุน และให้ครูมีความรู้ในการผลิตและการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน ช่วยจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูป จัดหาวัสดุสิ้นเปลือง และเครื่องมือสำหรับผลิตอุปกรณ์การสอนขึ้นใช้ตามความต้องการของครูเอง ทั้งนี้เพื่อจะได้

ช่วยให้นักเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น¹⁷

ปีการศึกษา 2524 ร้อยตำรวจเอก บำเพ็ญ โทะประจักษ์ โค้หาวิจัยเรื่อง "สถานภาพโสทธิศนุปรกรณัของโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนในประเทศไทย" การวิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ และเปรียบเทียบสถานภาพโสทธิศนุปรกรณัของโรงเรียนชาวเขา และประชาชนไกลคมนาคม สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนในประเทศไทย สรุปผลการวิจัยพบว่า การจกัฒนาซึ่งโสทธิศนุปรกรณัไค้มาจากการสนับสนุนจากหน่วยเหนือ ซึ่งผู้บังคับบัญชาเป็นผู้เลือก และซื้ออุปกรณ์ให้ทางโรงเรียน และอีกส่วนหนึ่งครูช่วยหามา ซึ่งอุปกรณ์ที่มีและไค้ใช้เป็นประเภทวัสดุเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการไ้ใช้โสทธิศนุปรกรณันั้นครูส่วนใหญ่ออบไ้ใช้โสทธิศนุปรกรณั เพราะมีความเห็นว่าเมื่อไ้ซื้ออุปกรณ์แล้วทำให้เกิดการเรียนรู้ในบทเรียนมาก และในการเลือกไ้ซื้ออุปกรณ์ ครูพยายามเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบทเรียน ส่วนสถานที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ และผู้ดูแลนั้นไม่มี เจ้าหน้าที่จกัเก็บ และดูแล เพราะหน่วยเหนือไม่มีงบประมาณและแบ่งส่วนราชการในค่านนี้ไว้ และอุปสรรคปัญหาที่จกัต้องแกไ้คือ การให้กำลังใจและการสนับสนุนอุปกรณ์การสอนที่เพียงพอ การเปรียบเทียบสถานภาพโสทธิศนุปรกรณั การเลือก การใช้ การบริการและบริหาร ทศนคคคคและความสนใจ ปัญหาและอุปสรรค ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของทุกเขตอยู่ในช่วงของเกณฑ์ปกติ ๗ ค่าเฉลี่ยแห่งความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ซึ่งไม่แตกต่างกันในแต่ละเขต¹⁸

¹⁷ทองใบ สายพรพมา, "โสทธิศนุปรกรณัในโรงเรียนชาวเขาของตำรวจตระเวนชายแดน เขต 5," (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาโสทธิศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513).

¹⁸บำเพ็ญ โทะประจักษ์, "สถานภาพโสทธิศนุปรกรณัของโรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม," (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาโสทธิศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524).